annapurnapost.com

अन्नपूर्ण पोस्ट

वर्ष २५, अंक १०९, पृष्ठ ८ | काठमाडौं, सोमबार १ भदौ २०८३ | श्रावण शुक्लपक्ष पञ्चमी नेपाल संवत् ११४६ | MONDAY, AUGUST 17, 2026 | मूल्य : रु. १०

सरकार अलमलमा, विपक्षी आन्तरिक दलदलमा

एक थान सिलिन्डर ग्यासका लागि जनता दैनिकजसो लाइनमा छन् । महँगीले चरम सीमा नाघेको छ । पासपोर्ट लिन युवाको लाइन उस्तै छ । मलखादबिनै किसानले धान रोपाइँ गरेका छन् । तर, झन्डै दुईतिहाइको बलियो रास्वपा नेतृत्वको सरकार जनताका आधारभूत समस्याप्रति बेखबर जस्तै छ । यस्तो बेला सरकारलाई घच्घच्याउनुपर्ने विपक्षी दल आन्तरिक दलदलमा फसेका छन् । न सरकार जनताप्रति जिम्मेवार छ, न त सरकारलाई उत्तरदायी बनाउन प्रतिपक्षी दल नै भूमिका निर्वाह गरेका छन् ।

सुरेन्द्र काफ्ले/राधा खनाल | *काठमाडौं*

विस्तृत पृष्ठ २

इरानद्वारा अमेरिकी सैनिक मार्नेलाई इनामको घोषणा

तेहरान (एजेन्सी): इरानी सेनाले अमेरिकी सैनिकलाई मार्ने वा समात्ने व्यक्तिलाई ३० हजार डलरबराबरको इनाम दिने घोषणा गरेको छ । यदि यो कार्य कुनै महिलाले गरेमा इनाम रकम दोब्बर हुने इरानी सेनाले आइतबार बताएको छ ।

इरानी समाचार संस्था 'इर्ना'ले इरानी सेना प्रमुख अमिर हातमीलाई उद्धृत गर्दै लेखेको छ, 'आर्थिक सहयोगमा सहभागी हुन चाहने ठूलो संख्याको अनुरोध' आएपछि यो योजना तयार पारिएको हो ।

मध्यपूर्व युद्धका क्रममा इरानमा अमेरिकी स्थल सेना तैनाथ भएको कुनै जानकारी छैन । अपवादका रूपमा अप्रिलमा दुर्घटनामा परेका एक अमेरिकी पाइलटको उद्धार गर्न छोटो मिसन चलाइएको थियो ।

हातमीले अमेरिकी सैनिक कहाँ र कहिले मार्ने वा पक्रने भन्नेबारे विस्तृत विवरण भने दिएका छैनन् । उनले भने, 'आक्रमणकारी अमेरिकी सैन्य व्यक्तिलाई मार्ने वा पक्रेर बुझाउने जोकोहीले इस्लामी गणतन्त्र इरानको सेनाबाट ३० हजार डलर वा ५ अर्ब तोमानबराबरको इनाम पाउनेछन् ।' (तोमान १० हजार इरानी रियल बराबरको अनौपचारिक एकाइ हो) । उनले थपे, 'यस्तो काम गर्ने साहसी इरानी महिलाले दोब्बर इनाम पाउनेछन् ।'

तेहरान र वासिङ्टनबीचको युद्ध फेब्रुअरी २८ मा सुरु भएको थियो । त्यतिबेला अमेरिका र इजरायलले मिलेर इरानमाथि आक्रमण गरेका थिए । करिब ४० दिनको लडाइँपछि अप्रिलमा युद्धविराम भएको थियो । त्यसपछि जुनमा शान्ति वार्ताको रूपरेखा बने पनि पछि त्यो असफल भएको थियो । त्यसयता इरान र अमेरिकाले बेलाबेलामा एकअर्कैमाथि आक्रमण गर्दै आएका छन् । लडाइँ मुख्यतया दक्षिणी इरान र हर्मुज जलमार्ग वरपर केन्द्रित छ ।

एन्टाल्या कोप-३१ मा नेपालको सबाल :
हिमालदेखि जलवायु वित्तसम्म

सागर घले | *काठमाडौं*

जलवायु परिवर्तनका कारण हिमालदेखि तराईसम्म बढ्दो जोखिम सामना गरिरहेको नेपालले आगामी संयुक्त राष्ट्रसंघीय जलवायु सम्मेलन (कोप-३१) मा पर्वतीय मुद्दा, जलवायु वित्त र अनुकूलनलाई प्रमुखताका साथ उठाउने तयारी गरेको छ । तर, हरेक वर्ष उस्तै प्रकृतिका मुद्दा उठाउँदै आएको नेपालले यसपटक भने अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धतालाई ठोस उपलब्धिमा बदल्ने चुनौती सामना गर्नुपर्नेछ ।

आगामी कात्तिक २४ देखि मंसिर ५ (नोभेम्बर ९-२०) सम्म टर्कीको एन्टाल्यामा कोप-३१ आयोजना हुँदैछ । सम्मेलनको तयारीसँगै नेपालले आफ्नो प्राथमिकता र एजेन्डाबारे छलफल अघि बढाएको छ ।

जलवायु परिवर्तनमा नेपालको योगदान न्यून भए पनि त्यसको असर भने उच्च रहेको भन्दै नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय मञ्चमा 'जलवायु न्याय'को सबाललाई जोडदार रूपमा उठाउँदै आएको छ । हिमनदी पग्लिने, हिमताल विस्फोटको जोखिम बढ्ने, बाढी-पहिरो, अतिवृष्टि, खडेरी र कृषि उत्पादनमा कमी आउनेजस्ता समस्या नेपालका लागि जलवायु परिवर्तनका प्रत्यक्ष असर बनेका छन् ।

यसपालि पनि हिमाल प्राथमिकतामा

संसदीय समितिमा कृषि, वन तथा वातावरणमन्त्री गीता चौधरीले नेपाललाई 'सगरमाथाको देश' भनेर चिनाउने मात्र नभई हिमाल संरक्षणको जिम्मेवारीसमेत नेपालकै भएको बताएकी छन् । उनले आगामी कोपमा हिमालको मुद्दालाई प्राथमिकताका साथ उठाइने बताएकी छन् । उनका अनुसार कार्बन उत्सर्जनमा नेपालको योगदान न्यून भए पनि जलवायु परिवर्तनको जोखिम भने अत्यधिक छ । नेपालले छिमेकी मुलुकलगायत अन्य देशसँग सहकार्य गर्दै जलवायु वित्तमा पहुँच बढाउन ठोस योजना बनाएर अघि बढ्नुपर्ने आवश्यकता छ ।

नेपालले विगतदेखि नै पर्वतीय मुलुकका साझा समस्या अन्तर्राष्ट्रिय मञ्चमा उठाउँदै आएको छ । तर, सम्मेलनमा मुद्दा उठाउने मात्र नभई त्यसबाट नेपालले प्रत्यक्ष लाभ लिन सक्ने गरी वार्ता र कूटनीतिक पहल गर्नुपर्ने आवश्यकता विज्ञहरूले औंल्याएका छन् ।

जलवायु वित्त : नेपालको मुख्य चासो

जलवायु परिवर्तनका कारण भएको क्षति न्यूनीकरण, अनुकूलन तथा जलवायुजन्य विपद्बाट प्रभावित समुदायको पुनर्स्थापनाका लागि ठूलो वित्तीय स्रोत आवश्यक पर्छ । तर, नेपालले अहिलेसम्म प्राप्त गरेको जलवायु वित्त आवश्यकताको तुलनामा पर्याप्त नभएको विज्ञहरूको भनाइ छ ।

» बाँकी पृष्ठ ६

अन्तर्राष्ट्रिय उडानमा क्याबिन क्रुको सांकेतिक विरोध

किरण अधिकारी | *काठमाडौं*

अवकाशको असमान उमेरहदको सांकेतिक विरोधस्वरूप राष्ट्रिय ध्वजावाहक नेपाल वायु सेवा निगममा कार्यरत क्याबिन क्रुहरूले आइतबारदेखि सांकेतिक विरोध थालेका छन् ।

'४५ को उमेर हद पनि धेरै भयो'

महेश्वरभक्त श्रेष्ठ
कार्यकारी अध्यक्ष,
नेपाल वायुसेवा निगम

उनीहरूले विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय उडानहरूमा जहाजभित्रै हातमा कालोपट्टी देखाई सांकेतिक विरोध गरेका हुन् । निगम व्यवस्थापनले अदालतको फैसलाविपरीत गई क्याबिन क्रु (एयरहोस्टेस)हरूलाई ४५ वर्षमा उमेरमा अवकाश दिन थालेको हो । श्रम अदालतले कर्मचारी विनियमावलीको दफा ६३ (ख) मा ५० वर्षसम्म क्याबिन क्रुले सेवा गर्न सक्ने प्रावधान भएको औंल्याउँदै एक वर्षअघि वरिष्ठ विमान परिचारिकाद्वय प्रजिता कार्की र सिर्जना केसीलाई काममा फर्काएको थियो । उक्त दफामा भनिएको छ, विमान परिचारक र परिचारिकाको उमेर ५० वर्ष पूरा भएपछि स्वत: अवकाश दिइनेछ ।

» बाँकी पृष्ठ ६

कुहिरोबाटै पिउने पानी

शिवप्रसाद ढुंगाना | *ओखलढुंगा*

आकाशमा मडारिने कुहिरो पिउने पानीको स्रोत बन्छभन्दा पत्यार नलाग्न सक्ला । तर, ओखलढुंगाको खिजीदेम्बा-५ स्थित मेले गुम्बा टोलका लागि भने कुहिरो पिउने पानीको मुख्य स्रोत बनेको छ । २०७२ सालको महाभूकम्पपछि पानीका मुहान सुकेर काकाकुल बनेको यो बस्तीमा हाल कुहिरोबाटै स्वच्छ पिउने पानी संकलन गरी वितरण गर्न थालिएको छ ।

समुद्र सतहदेखि करिब २ हजार ३ सय ३० मिटर उचाइमा रहेको यो दुर्गम क्षेत्रमा भूउपग्रह (स्याटेलाइट) अध्ययनमार्फत निरन्तर कुहिरो लागिरहने स्थान पहिचान गरी आधुनिक प्रविधि भित्र्याइएको हो । खिजीदेम्बा गाउँपालिकाको समन्वय र जर्मन संस्था (जीआईजेड आईकेआई ग्रान्ट) को १ करोड रुपैयाँभन्दा बढीको आर्थिक सहयोगमा स्मल अर्थ नेपाललले यो प्रयोगात्मक अनुसन्धान योजना सफलतापूर्वक सम्पन्न गरेको हो ।

झन्डै दुई वर्षको निरन्तर अनुसन्धानपछि सम्पन्न यो योजनामा १० वटा फग हार्भेस्टिङ युनिट जडान गरिएका छन् । मौसमी प्रतिकूलताबाट चाँडै नबिग्रिने विशेष युभिट्रिटेड जालीहरू चीनबाट आयात गरी नेपालकै ग्याल्भानाइज्ड तार र पोलमार्फत जडान

> खिजीदेम्बा गाउँपालिकाका अध्यक्ष गम्बु शेर्पाले यो प्रविधिले स्थानीयलाई पिउने पानीको प्रबन्धका साथै ससाना सिँचाइमा समेत ठूलो राहत पुऱ्याएको बताए ।

गरिएको छ । आकाशमा बहने कुहिरोका कणहरू यी जालीमा अडिएर थोपाका रूपमा फेरिन्छन् र २-२ सय लिटरका ट्यांकीहरूमा जम्मा हुन्छन् । यसरी संकलित पानीलाई पिउनयोग्य बनाउन बालुवा र गिट्टीको तह प्रयोग गरी बनाइएको बायो स्यान्ड फिल्टर (प्राकृतिक जैविक विधि) मार्फत शुद्धीकरण गरिएको छ । अनि, २ हजार लिटर क्षमताको मुख्य ट्यांकीमा संकलन गरेर धाराहरूमा पठाइएको छ ।

प्लास्टिक र सिमेन्टको प्रयोग नगरी कपास तथा सालको पात प्रयोग गरेर खेर जाने पानी संकलनका लागि तीनवटा प्राकृतिक पुन:भरण पोखरीसमेत निर्माण गरिएका छन् । पानीकै चरम अभावका कारण स्थानीय साम्तेन छ्योलिङ गुम्बामा धार्मिक पूजापाठ र गतिविधिहरू पूर्णरूपमा ठप्प बनेका थिए । जल उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष दावा छिरिङ शेर्पाका अनुसार कुहिरोबाट पानी संकलन हुन थालेपछि गुम्बामा पुन: नियमित रूपमा पूजापाठ सुरु भइसकेको छ ।

यस प्रविधिबाट गुम्बाका साथै गेल्जे लामा स्मृति बौद्ध अध्ययन केन्द्र र आसपासका ९ घरधुरीलाई स्वच्छ पिउने पानी उपलब्ध गराइएको छ । खिजीदेम्बा गाउँपालिकाका अध्यक्ष गम्बु शेर्पाले यो प्रविधिले स्थानीयलाई पिउने पानीको प्रबन्धका साथै ससाना सिँचाइमा समेत ठूलो राहत पुऱ्याएको बताए ।

अनुसन्धान टोलीकी सदस्य डाक्टर निरिना खड्गीले विशेष गरी हिउँदको सुक्खा यामलाई लक्षित गरी योजना सञ्चालन गरिएको जानकारी दिइन् । हाल मनसुनका कारण पानी ओभरफ्लो भइरहेको र यसको पूर्ण प्रभावकारिता हेर्न आगामी हिउँदयाम कुर्नुपर्ने भए पनि वर्षा र कुहिरो दुवैबाट पानी संकलन हुने हुँदा यो प्रविधि निकै उपयोगी साबित भएको छ । झन्डै ३० वर्षअघि इलामलगायत पूर्वी नेपालका केही क्षेत्रमा प्रयोग गरिएको यो प्रविधिलाई आधुनिक रूपमा ब्युँताएर ओखलढुंगामा गरिएको यो सफल प्रयोगले नेपालका अन्य सुक्खा र दुर्गम पहाडी भेगका लागि पनि नयाँ आशाको किरण देखाएको छ ।